

JAARVERSLAG 2021 – SAMENVATTING

<https://eiopa.europa.eu/>

Cover photo: © AdobeStock; pages 6 and 7: © EIOPA; all other pictures: © AdobeStock

PDF ISBN 978-92-9473-457-0 doi:10.2854/629805 EI-07-22-779-NL-N

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2022

© EIOPA, 2022

Overneming met bronvermelding toegestaan.

PETRA HIELKEMA

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

Het doet mij een groot genoegen dit verslag van de activiteiten van Eiopa in 2021 te presenteren.

Ook in 2021 speelde de pandemie weer een grote rol, met welkome vaccinaties en niet zo welkome nieuwe virusvarianten. Aangezien de verzekerings- en bedrijfspensioenensector de pandemie vrij goed had doorstaan, lag de focus in 2021 op het ondersteunen van herstel en het monitoren van de blijvende gevolgen van de crisis, met name de inflatie.

Een van Eiopa's prioriteiten is consumentenbescherming. Op dit terrein zijn zorgen rondom bepaalde unit-linked producten door Eiopa beantwoord met een kader om het rendementsrisico aan te pakken. Voor veel spaarders kunnen unit-linked producten een belangrijke rol spelen. Dit kader zal er mede voor zorgen dat producten ontwikkeld, op de markt gebracht en verkocht worden met oog voor de behoeften van consumenten en dat consumenten toegang hebben tot passende adviezen en informatie op basis waarvan zij geïnformeerde beslissingen kunnen nemen bij de aankoop van producten.

Op terreinen waar tekortkomingen bleken te bestaan in de bedrijfsvoering met betrekking tot grensoverschrijdende handel, heeft Eiopa haar instrumenten voor coördinatie met nationale autoriteiten gebruikt om maatregelen te nemen. Het is duidelijk geworden dat de bevoegdheden die op dit gebied aan Eiopa zijn toegekend, mogelijk moeten worden herzien om de schade voor de consument te beperken.

Op het gebied van pensioenen is Eiopa ingenomen met de inwerkingtreding van de verordening inzake een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP). Met het voorleggen van twee adviezen aan de Europese Commissie op het gebied van pensioenen –

over pensioendashboards en pensioentraceerdiensten – zijn verdere stappen genomen om pensioenkloven aan te pakken.

Duurzame financiering en digitalisering bleven de twee dominante onderwerpen op de agenda, niet alleen voor Eiopa, maar ook voor nationale autoriteiten en de verzekerings- en bedrijfspensioenensector. Op deze terreinen is Eiopa zich blijven richten op het ondersteunen van de sector en de gemeenschap van toezichhouders bij het in goede banen leiden van de overgang naar de groene en digitale economie.

Regulering op maat vormt de grondslag waarop doeltreffend toezicht tot stand komt en wat dat betreft is Eiopa in grote lijnen ingenomen met de voorstellen van de Europese Commissie voor de herziening van Solvabiliteit II en blijft zij het herzieningsproces ondersteunen.

Als we verder vooruitkijken, blijft de onzekerheid voortduren, vooral als gevolg van de niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne. Samen met alle Europese instellingen is Eiopa solidair met de Oekraïense bevolking. De rechtstreekse impact van de invasie op de verzekerings- en bedrijfspensioenensector mag dan gering zijn, Eiopa zal de vinger aan de pols blijven houden voor effecten op de stabiliteit van de verzekerings- en bedrijfspensioenensector in Europa. Ook de effecten van snelle stijgingen in de kosten van het levensonderhoud zal Eiopa nauwlettend in het oog houden.

Voor het vervullen van haar ambitieuze opdracht heeft Eiopa bekwame en flexibele medewerkers nodig. Ik kijk ernaar uit om mijn rol te spelen bij het bevorderen van een diverse en inclusieve organisatie waarin alle medewerkers hun potentieel volledig kunnen benutten. Op deze manier zullen wij als organisatie de sector kunnen blijven helpen om zich aan te passen aan toekomstige uitdagingen.

Persoonlijk werd ik, toen ik in september 2021 het voorzitterschap op mij nam, hartelijk ontvangen door een toegewijd, deskundig en enthousiast team, zonder wie mijn eerste dagen heel wat minder soepel waren verlopen. Ik ben heel blij met de steun van mijn collega's van de raad van bestuur en onze Europese toezichhoudende zusterautoriteiten en ik kijk uit naar een toekomst van goede samenwerking en gezamenlijk succes.

In het bijzonder gaat mijn dank uit naar Gabriel Bernardino, wiens voorzitterschap op 28 februari 2021 eindigde. In zijn ambtsperiode heeft hij Eiopa een centrale positie bezorgd in het toezicht op de verzekerings- en pensioenensector in Europa. Ik treed graag in zijn voetsporen om voort te bouwen op wat hij heeft bewerkstelligd. Ook Peter Braumüller wil ik graag uitdrukkelijk bedanken voor de bewonderenswaardige wijze waarop hij zich van zijn taak als vicevoorzitter heeft gekweten en de organisatie heeft geleid na Gabriels vertrek.

Verzekeringen en bedrijfspensioenen blijven een heel belangrijke rol spelen in het leven van elke burger in Europa. Op haar beurt zal Eiopa haar rol spelen in het stimuleren van een bloeiende sector die de burgers en de hele samenleving ten dienste staat.

FAUSTO PARENTE

VOORWOORD VAN DE UITVOEREND DIRECTEUR

2021 was opnieuw een jaar dat werd gekenmerkt door onzekerheid. Aan het begin van het jaar werkten we vanuit huis, de pandemie bleef onze strategische doelen beïnvloeden en we bleven ons richten op de gevolgen ervan voor de verzekerings- en pensioensector, met als doel het behouden van de stabiliteit en het ondersteunen van economisch herstel.

Eiopa heeft dit jaar haar werkprogramma kunnen uitvoeren en daarbij voor de meeste KPI's het streefdoel overtroffen.

Wij zijn verdergegaan met onze strategie voor verbetering van de efficiëntie, op basis van vier componenten:

- planning en prioritering van middelen;
- gegevens- en IT-strategie en digitale oplossingen;
- herziening van bedrijfsprocessen, optimalisering van de dienstverlening en het profiteren van gedeelde diensten; en geïntegreerd talentbeheer.

Onze organisatie groeide en verwelkomde nieuwe medewerkers, waardoor het totale aantal medewerkers (inclusief gedetacheerde nationale deskundigen) eind 2021 uitkwam op 193, tegenover 185 het voorgaande jaar. Bovendien is het percentage van het personeel dat zich met de kernactiviteiten van Eiopa bezighoudt, verder toegenomen.

De middelen van de Autoriteit zijn in dit jaar op doeltreffende en verantwoorde wijze gebruikt. De exploitatiebegroting van 2019 bedroeg 32,9 miljoen EUR en over het jaar genomen bedroeg de uitvoering van de begroting 99,44 % voor vastleggingen en 81,18 % voor betalingen.

Eiopa verbindt zich ertoe haar milieuprestaties te verbeteren en de impact van haar activiteiten op het milieu te verminderen. We hebben in 2021 gewerkt aan de uitvoering van het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de EU (EMAS). In dit verslag is een verklaring over milieubeheer opgenomen.

Naarmate de COVID-19-pandemie zich bleef ontwikkelen, hebben onze medewerkers opnieuw een groot deel van het jaar thuisgewerkt. Dit was mogelijk dankzij de IT-oplossingen en de middelen die aan het personeel ter beschikking werden gesteld. Niettemin hebben we onze werkruimte verder aangepast aan een hybride werkomgeving en zijn we blijven investeren in technologie om het werk naadloos te laten doorgaan toen we collega's uitnodigden om – aanvankelijk vrijwillig – weer op kantoor te komen werken. De gezondheid en veiligheid van collega's was een prioriteit en we zijn tot een heel eind in 2022 afstand blijven houden.

Hoewel het thuiswerken voortvloeide uit de aanhoudende impact van de pandemie, hing het ook samen met een algemene normalisering van hybride werken. Nu het risico van de pandemie is afgenomen, verwelkomen we onze medewerkers weer een aantal dagen per week op kantoor. Tegelijkertijd erkennen we dat we goed moeten letten op onze arbeidsomstandigheden, vooral als het gaat om regelingen voor hybride werken, willen we aantrekkelijk blijven als werkgever en de bewaarde medewerkers vasthouden die we nodig hebben om onze doelstellingen te verwezenlijken.

Net als in voorgaande jaren hebben wij geprofiteerd van nauwe samenwerking met onze tegenhangers bij de nationale bevoegde instanties en vruchtbare betrekkingen met de leden van onze raad van bestuur en raad van toezichthouders.

Ook zijn wij van een groot aantal stakeholders input blijven vragen om de nodige informatie op te doen voor onze werkzaamheden, met name door middel van stakeholdergroepen, alsmede door raadplegingen en evenementen.

Bij deze gelegenheid wil ik mijn persoonlijke dank betuigen aan onze voormalige voorzitter Gabriel Bernardino, die de organisatie tien jaar lang heeft geleid, en aan Peter Braumüller voor het ondersteunen van de organisatie in zijn hoedanigheid van voorzitter gedurende de overgangsperiode, voordat Petra Hielkema aantrad.

Ik wil ook alle medewerkers, de leden van onze raad van toezichthouders en mijn collega's van de andere Europese toezichthoudende autoriteiten en EU-agentschappen bedanken voor hun harde werk, hun inzet en de vruchtbare samenwerking. Door samen te werken kunnen we ervoor blijven zorgen dat we een verschil maken voor mensen, bedrijven en economieën in heel Europa.

SAMENVATTING

Gedurende heel 2021 is Eiopa een essentiële rol blijven spelen in het toezicht op verzekeringen en pensioenen in Europa. Het agentschap heeft nauw samengewerkt met nationale toezichthoudende autoriteiten, Europese instellingen en andere belanghebbenden om haar strategische doelstellingen te bereiken die in haar jaarlijks werkprogramma waren vastgelegd.

Het jaar 2021 bleef in het teken staan van de COVID-19-pandemie. Die had haar weerslag op Eiopa's kernactiviteiten en vertaalde zich in organisatorische maatregelen ten aanzien van de medewerkers, de bezoekers en de leden van de raad van bestuur van Eiopa. Eiopa heeft in 2021 een veeleisend jaarlijks werkprogramma opgesteld. Daarin zijn onder meer werkzaamheden opgenomen die in 2020 van de prioriteitenlijst werden geschrapt vanwege de gevolgen van COVID-19 voor de werkzaamheden van Eiopa.

In september 2021 trad Petra Hielkema aan als voorzitter van Eiopa voor een mandaat van vijf jaar.

GEDRAGSTOEZICHT GEDRAGSREGELS VERDER ONTWIKKELEN

Op grond van de Eiopa-verordening is voor Eiopa een leidende rol weggelegd bij het bevorderen van transparantie, eenvoud en billijkheid op de interne markt. Essentieel in dit verband is het opbouwen van een solide regelgevingskader. Op dat gebied heeft Eiopa samen met de andere Europese toezichthoudende autoriteiten (ETA's) technische normen ontwikkeld om:

“greenwashing” van financiële producten te bestrijden door in het kader van de verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (SFDR) en de taxonomieverordening te bepalen hoe financiële entiteiten het effect van hun beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren openbaar maken en hoe duurzaamheidsinformatie in productinformatie wordt bekendgemaakt aan eindbeleggers; en

het essentiële-informatiedocument over PRIIP's interessanter en toegankelijker te maken voor retailbeleggers door gerichte verbeteringen aan te brengen en een aantal belangrijke regelgevingskwesties te behandelen die in verband met de inhoud van het essentiële-informatiedocument aan het licht zijn gekomen.

In de loop van het jaar heeft Eiopa haar werkzaamheden op het gebied van toezicht op bedrijfsvoering aanzienlijk geïntensiveerd door gebruik te maken van haar bevoegdheden inzake productinterventie en een reeks toezichtinstrumenten. Het gaat daarbij om aanhoudende consumententrends en het monitoren van marktontwikkelingen, met name ten aanzien van opkomende trends, alsook actieve betrokkenheid bij en bezoeken aan nationale bevoegde autoriteiten (NBA's) en partijen uit derde landen. In 2021 heeft Eiopa ook een raadpleging gehouden over een kader om het rendementsrisico op de Europese markt voor unit-linked producten aan te pakken, waarvan ze de resultaten heeft gepubliceerd.

Eiopa heeft haar werk met betrekking tot grensoverschrijdende zaken met mogelijke schade voor de consument voortgezet door platforms voor grensoverschrijdende samenwerking op te zetten en gebruik te maken van de instrumenten waarover zij beschikt om passende toezichtmaatregelen van NBA's te coördineren. Medio 2021 heeft Eiopa een individuele aanbeveling gedaan aan een NBA om toezichtmaatregelen te nemen tegen een onderneming die in verschillende lidstaten grensoverschrijdende activiteiten ontplooit. In de tweede helft van 2021 heeft Eiopa geconcludeerd dat deze aanbeveling niet werd opgevolgd. Onder andere deze zaak onderstreept dat het risico dat grensoverschrijdende activiteiten voor de consument een probleem worden, als het toezicht van de lidstaten van herkomst en ontvangst niet doeltreffend en naar behoren gecoördineerd wordt, steeds relevanter wordt. In het verslag wordt tevens gewezen op de beperkingen van de instrumenten van Eiopa in dit verband. Ten slotte heeft Eiopa ook haar eerste verzoek ontvangen om een onderzoek in te stellen naar specifieke punten van zorg met betrekking tot groepstoezicht in een specifieke lidstaat. Dit onderzoek loopt nog.

HET VOORTOUW NEMEN BIJ HOOGWAARDIG PRUDENTIEEL TOEZICHT

Centraal in de werkzaamheden van Eiopa staat de totstandbrenging van een gemeenschappelijke Europese benadering van toezicht. In 2021 heeft Eiopa de criteria gepubliceerd voor de onafhankelijkheid van toezichthoudende autoriteiten, wat cruciaal is voor de legitimiteit en geloofwaardigheid van het toezichtproces. Eiopa heeft verschillende instrumenten gepubliceerd voor convergentie van het toezicht op gebieden als het gebruik van risicolimiteeringstechnieken, toezichtpraktijken en verwachtingen in het geval van schending van het solvabiliteitskapitaalvereiste of de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA) in de context van COVID-19. Eiopa heeft ook dit jaar weer een aantal verslagen gepubliceerd over verschillende aspecten van Solvabiliteit II en wijzigingen voorgesteld in de rapportagevereisten voor toezicht- en openbaarmakingsdocumenten. Daarnaast heeft Eiopa in 2021 een verslag gepubliceerd over haar voorstel voor de uitvoering van IBOR-transities, teneinde financiële benchmarks robuuster en betrouwbaarder te maken.

Eiopa blijft haar belangrijke internationale rol spelen in het kader van de International Association of Insurance Supervisors (IAIS) en onderhoudt regelmatige contacten en dialogen met belangrijke rechtsgebieden van derde landen.

Wat pensioenen betreft, heeft Eiopa adviezen uitgebracht over risicobeheer van toegezegde-bijdragenregelingen en over de kosten en lasten van instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's). Bovendien heeft zij de Europese Commissie adviezen verstrekt over pensioentraceerdiensten en pensioendashboards.

In 2021 heeft Eiopa het BI 2.0-programma voortgezet, waarmee zij zich omvormt tot een digitale, gebruikersgerichte en gegevensgestuurde organisatie, ook in haar rol als regelgever en facilitator en bij het verstrekken van relevante gegevensanalyses en gegevensverslagen aan NBA's. Eiopa is haar kader voor business intelligence en gegevensanalyse blijven verbeteren. Zij heeft daarbij haar voordeel gedaan met nieuwe technologische ontwikkelingen en de kansen die deze bieden, en zo kennis en ervaringen uitgewisseld tussen Eiopa en NBA's.

Ten slotte heeft Eiopa haar toezichthandboek verrijkt en opleidingen aangeboden voor toezichthouders, ter bevordering van haar doelstelling om te zorgen voor een

hoog, doeltreffend en consistent niveau van toezicht in heel Europa, en zo verzekeringnemers en begunstigen in alle rechtsgebieden een vergelijkbaar niveau van bescherming te garanderen. Daarnaast heeft Eiopa één collegiale toetsing verricht op het gebied van uitbesteding en één follow-up collegiale toetsing van sleutelfuncties.

Eiopa is blijven samenwerken met nationale toezichthouders om een gelijk speelveld te bevorderen door te participeren in colleges van toezichthouders, inspecties ter plaatse, samenwerkingsplatforms en bilaterale verbin-tenissen, en door technische bijstand, opleidingen en aanbevelingen te verstrekken. Wat het gebruik van interne modellen betreft, heeft Eiopa vergelijkende onderzoeken opgezet op prioritaire gebieden in verband met interne modellen, waaronder openbare verslagen.

DE FINANCIËLE STABILITEIT VAN DE VERZEKERINGS- EN BEDRIJFSPENSIOENSECTOR VERGROTEN

Eiopa heeft opnieuw trends, potentiële risico's en kwetsbaarheden in kaart gebracht die schadelijke gevolgen zouden kunnen hebben voor de pensioen- en verzekeringssector in Europa. In het kader van deze werkzaamheden heeft Eiopa gedurende het jaar statistieken over verzekeringen en bedrijfspensioenen gepubliceerd, waaronder het driemaandelijkse risicodashboard en het halfjaarlijkse financiële-stabiliteitsverslag. Verder heeft Eiopa een Europees kader voor systeemrisicobeoordeling ontwikkeld, waarmee zij en haar leden hun eigen visie kunnen bepalen op trends en ontwikkelingen op de Europese verzekeringsmarkt en potentiële systeemrisico's, en dat hen helpt bij de voorbereiding van de collectieve besprekingen van de IAIS.

In 2021 heeft Eiopa bovendien een stresstest uitgevoerd die gericht was op een langdurig COVID-19-scenario tegen de achtergrond van "lagere rentetarieven gedurende langere tijd". Ondanks de ernstige economische en financiële gevolgen van de COVID-19-pandemie is de Europese verzekeringssector de stresstest ingegaan met een sterk kapitalisatieniveau. Dankzij deze robuuste buffer konden de deelnemers de schok van het ongunstige scenario opvangen. Uit de bevindingen bleek ook dat de voornaamste kwetsbaarheden voor de sector voortkomen uit marktschokken en dat de verzekeringssector over instrumenten beschikt om aan negatieve economische en

markteffecten het hoofd te bieden. De langetermijngarantiemaatregelen hielpen ook een deel van de ernstige maar plausibele schokken op te vangen. Uit de stresstest is echter ook gebleken dat een deel van de markt nog steeds sterk afhankelijk is van overgangsmaatregelen. De liquiditeitspositie van de deelnemers bracht geen kwetsbaarheden aan het licht.

OVERKOEPELENDE THEMA'S

Eiopa heeft haar werkzaamheden op het gebied van duurzame financiering voortgezet. Deze betroffen belangrijke kwesties in verband met klimaatveranderingsrisico's voor de verzekeringssector en Eiopa is verzekeraars blijven aanmoedigen hun rol te vervullen om beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering mogelijk te maken. Eiopa is bijzondere aandacht blijven besteden aan de verzekeringsbeschermingskloof, die het verschil meet tussen wat verzekerd is en potentiële economische verliezen. Eiopa beaamt dat er een geformaliseerde benadering nodig is voor een regelmatige herbeoordeling en herijking van de parameters voor de module natuurrampenrisico van de standaardformule van Solvabiliteit II en heeft daartoe methodologische stappen voorgesteld. Eiopa en ECB-medewerkers hebben in Eiopa's financiële-stabiliteitsverslag een thema-artikel gepubliceerd over klimaatverandering, rampen en de macro-economische voordelen van verzekeringen. Daarnaast heeft Eiopa een document gepubliceerd over maatregelen ter verbetering van de verzekeraarbaarheid van het risico op bedrijfsonderbreking in het licht van pandemieën. Ook heeft zij bij de Europese Commissie haar technische advies ingediend over KPI's in het kader van de taxonomieverordening. Meer in het algemeen heeft Eiopa steun uitgesproken voor de agenda voor duurzame financiering van de Europese Commissie.

Eiopa blijft het toenemende gebruik van gegevens en digitalisering nauwlettend volgen om manieren te vinden om de consument beter te beschermen zonder de

innovatie te belemmeren. Met betrekking tot de digitale veerkracht heeft Eiopa richtsnoeren inzake beveiliging en governance op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT) vastgesteld en doorgevoerd, en heeft zij zich in het bijzonder gericht op de voorbereiding van de technische werkzaamheden die nodig zijn voor het wetgevingsvoorstel inzake de wet betreffende digitale operationele veerkracht (DORA). Eiopa heeft haar strategie voor digitale transformatie gepubliceerd om te zorgen voor een systematische, evenwichtige en holistische benadering van de technologische transformatie van de Europese verzekerings- en pensioenmarkten en het toezicht daarop, die momenteel aan de gang is. Samen met de andere ETA's heeft zij gewerkt aan het eindverslag naar aanleiding van de oproep om advies van de Europese Commissie over het digitale geldwezen en aanverwante kwesties.

Eiopa heeft haar samenwerking met de raadgevende deskundigengroep inzake digitale ethiek in verzekeringen voortgezet en ten slotte heeft zij het voorzitterschap bekleed van het Europees forum voor innovatiefacilitatoren (EFIF).

HET MANDAAT DOELTREFFEND EN EFFICIËNT UITVOEREN

Hoewel er ook in 2021 veel thuisgewerkt moest worden als gevolg van COVID-19, heeft Eiopa als effectieve en efficiënte organisatie gefunctioneerd en er tegelijkertijd naar gestreefd haar administratieve procedures nog verder te verbeteren. Op het gebied van diversiteit en inclusie heeft Eiopa haar diversiteits- en inclusiestrategie vastgesteld, alsook een gedetailleerd actieplan ter ondersteuning van Eiopa's visie om een geloofwaardige toezichhoudende autoriteit te zijn, dat heel wat verder gaat dan louter het waarborgen van de naleving van de regels inzake non-discriminatie en gelijkheid.

HOE NEEMT U CONTACT OP MET DE EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Bel of mail

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bepaalde telecomaانبieders kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- een e-mail te sturen via: https://europa.eu/european-union/contact_nl

WAAR VINDT U INFORMATIE OVER DE EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website op: https://europa.eu/european-union/index_nl

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen op: <https://op.europa.eu/nl/publications> (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie https://europa.eu/european-union/contact_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1952 in alle officiële talen, krijgt u op EUR-Lex op: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data van de EU

Het opendataportaal van de EU (<http://data.europa.eu/euodp/nl>) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

**EUROPEAN INSURANCE AND
OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY**

Westhafenplatz 1,
60327 Frankfurt am Main, Germany

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie